

IV.

Item cameræ monialium omnes destruantur, nisi aliqua quæ in susceptione episcopi necessario retineatur, vel ad infirmariam faciendam, vel alia de causa, quæ episcopo justa et necessaria videatur.

V.

Item quod moniales nullatenus exire permittantur, vel extra pernoctare, nisi ex magna causa, et raro: et abbatissis injungatur, ne aliter egredi permittantur: et si aliquando abbatissa ex causa justa alicui permittat, eidem injungat, quod sine mora revertatur.

VI.

Ostia suspecta et superflua obstruantur. Circa hoc autem episcopi diligentiam adhibeant, et curam per se et per ministros suos; et vilas et conversationes ipsarum restringant: ut per eorum diligentiam scandala, quæ in presenti de vita earum proveniunt, sopiantur.

VII.

Statuimus, ut omnes iudices, tam ordinarii quam delegati, temperent se et refrenent a generalibus excommunicationibus; nec in generali participantes excommunicent, nisi valde gravis et enormis excessus contingat.

VIII.

Moneantur capitula sæcularium personarum, maxime cathedralia, ut ipsi convenient, et ordinent, et tractent, quod in ecclesiis suis die et nocte, per se et per clericos ecclesiarum, divinum servitium assidue, competenter, secundum numerum institutorum, et facultatem ecclesiarum celebretur, et circa servitium divinum diligentiam et curam adhibeant efficacem, ita quod modus habendi se in ecclesia, tam in choro quam extra, evidenter et sufficienter, ubi emendatione opus erit, emendetur infra annum.

A

IX.

Moneantur etiam canonici et clerici sæculares, quod ipsi, in habitu suo et aliis, præcepta tradita in generali concilio fideliter et obedienter observent.

X.

Statuimus, ut in locis sive prioratibus, ubi conventualis congregatio solet esse, si facultates illius ecclesiæ suppetant, conventus ibidem restauretur.

XI.

Item quod in domibus sive locis, ubi solebant esse prioratus, si facultates locorum sufficient, monachi vel canonici regulares ad divinum servitium ibidem celebrandum reducantur.

XII.

Monemus abbates et priores conventuales, quod tot servitores in abbatibus et prioratibus sibi subditis instituant, si ad hoc sufficient facultates locorum, quot ibi deservire solent: et ne pensionem sive censum ab eisdem exigant, quem non solent exigere ab antiquo, nisi forte alicui ex juxta causa ab episcopo suo permittatur.

XIII.

Statuimus quod clerici ribaldi, maxime qui vulgo dicuntur de familia Golizæ, per episcopos archidiaconos, officiales, et decanos Christianitatis, tonderi præcipiantur, vel etiam radi, ita, quod eis non remaneat tonsura clericalis: ita tamen quod sine periculo et scandalo ista fiant.

XIV.

Item antiquum statutum concilii provincialis rursus renovantes præcipimus, quod quando aliqua terra, propter delictum domini terræ vel ballivorum, supposita fuit interdicto, nullatenus relaxetur, donec ad arbitrium et moderamen relaxantis, presbyteris parochialibus de damnis et de perditis interdicti occasione illatis plane fuerit satisfactum, vel de satisfaciendo cantum.

ANNO DOMINI DCCCCXXIII.

RADBODUS DOLENSIS.

RADBODI

EPISTOLA AD ADELSTANUM REGEM.

(Warthon., Anglia Sacra, tom. II, in S. Adhelmo.)

Summæ et individue Trinitatis honore orantium-
que sanctorum præcellentissima intercessione glo-
rioso et munifico regi ADELSTANO Samsonis summi
pontificis ego RADBODUS prepositus istius sæculi
gloriam et æternam beatitudinem.

Benignitatis ac sublimitatis vestræ piissimæ et in
omnibus hujus temporis regibus terrenis famosa
laude præcellentissimæ, rex Adelstane optime, nove-
rit pietas manente adhuc stabilitate nostræ regionis,
quod pater vester Edgvardus per litteras se commu-

davit consortio fraternitatis sancti Samsonis summi confessoris ac Joviniani archiepiscopi senioris ac consobrini mei ac clericorum ejus, unde usque hodie indefessas regi Christo pro ejus anima et pro salute vestra fundimus preces, et die noctuque videntes super nos magnam misericordiam apparere vestram, in psalmis et missis orationibusque nostris, quasi provolutus ego et duodecim canonici mei genibus vestris fuissetis, promittimus Deum clementem orare pro vobis. Et modo reliquias, quas anni terrena substantia vobis scimus esse chariores, transmitto vobis, id est, ossa sancti Senatoris et sancti Paterni, atque sancti Soubilionis ejusdem sancti Paterni magistri, qui similiter, uno die eademque hora cum supradicto

A Paterno migravit ad Christum. Isti certissime duo sancti cum sancto Paterno dextra lævaque jacuerunt in sepulcro, atque illorum solemnitates sicut et Paterni ix Kalend. Octobris celebrantur. Igitur, rex gloriose, sanctæ exaltator Ecclesiæ, gentilitatis humiliator pravæ, regni tui speculum, totius bonitatis exemplum, dissipator hostium, pater clericorum, adjutor egentium, amator omnium sanctorum, invocator angelorum, deprecamur atque humiliter imploramus qui in exultatu [ejulatu] atque captivitate nostris meritis atque peccatis in Francia commoramur; ut non nostri obliviscatur vestræ felicissimæ largitatis magna misericordia, et nunc a modo quæ mihi dignemini commendari sine ulla mora potestis impetrare.

ANNO DOMINI DCCCXXXI.

ABBO SANGERMANENSIS MONACHUS.

ABBONIS DE BELLO PARISIACO LIBRI TRES.

(Apud Pertzium, Monumenta Germani-historica, tom II, pag. 776.)

MONITUM PRÆVIUM.

Abbo, patria Neustrasius, presbyter (527-28) et monachus sancti Germani a Pratis Parisiensis, sub Carolo et Odone regibus claruit. Scripsit sermones quinque a Dacherio tomo IX Spicilegii vulgatos, et, quod jam edituri sumus, carmen de bellis urbis Parisiæ contra Normannos, quibus ipse non solum spectatur, sed qui præliatores medias inter flammæ elevata cruce excitaret, interfuit (529). Non igitur ut poeta canere, sed historiam obsidionis et miracula a S. Germano perpetrata versibus tradere conatus est (530). Librum usque ad annum 896 continuatum Gozolino monacho, et Aimoino alii S. Germani monacho, Miraculorum S. Germani prosa editorum auctori, inscripsit. Ad didit ei, ut ipse fatetur, Trinitatis causa — librum tertium de clericis, hic prima vice edendum, et antiquis haud æque ac recentioribus despectum. Inveni enim Londini in codice Harleiano n. 3271 non

B modo exemplum ejus præfatione auctum, sed et interpretationem Anglosaxonicam sæculo XI in membrana conscriptam, cujus specimen subji- cio (531).

Opus stylo contorto et subinde valde obscuro conscriptum, multis in locis explicatione egebat. Cujus rei conscius auctor (532) glossas adjecit, quæ et ad textum intelligendum et ad mores ejus ævi perspicuos multum conducunt: qua ratione ductus et multo majorem earum partem hucusque ineditam et voces singulas margini a poeta ascriptas retinendas duxi. Quis enim historiæ ejus temporis intelligendæ capax voces ut lib. II, v. 466, HYRONIA omitteret?

Primam librorum I et II editionem ope codicis unici Pithæus in SS. coætaneis XII instituit. Quam repetierunt Chesnius in SS. Franc. T. II, p. 499,

(527-28) Necrologium S. Germani apud Bouq. Depositio ejus VII Idus Martii.

(529) Præfatio. Lib. I, 23, 26, 393-397; II, 300-302.

(530) Præfatio.

(531) 3271. Harlei. mb, sec. XI fol. 114: « Incipit liber Abbonis Anglice interpretatus. O clerice, eala du cleric. ne dempseris. ne wana du. umquam. aefre. dipticas. wexbreda. lateri. fram sidan, fugeas (corr. fugias). forfleoh. fore. wesan.

C corcula . ealdor . labentis . slidendes . ludi . ple- gan . ne letetur . † ne blissige . te . fedus . fraete . sandapila . baer . neque toparchia . ne helle eal- dor, » etc. Fol. 117: « Incipit prologus nobilis, disertissimi didascalii Abbonis. Comperias lector, » etc. 117: « Explicit prologus Abbonis. Incipit li- ber ejusdem doctoris. Clerice dipticas lateri ne dempseris umquam, » etc. — 119. « Qua pariter tecum teneam tu clerice pascas. »

(532) Præfatio.